

UNIT 4

Neighborhood Relations

1. Responsa of R. Meir of Rothenburg, Prague Ed. nos. 28-29

To the one who has a light on him, like Moses, peace – our teacher, Rabbi Meir, eyes of the exile. Enlighten me regarding the matter of Reuben, who had a house abutting the non-Jew, and he opened windows in it illegally. For the law of the non-Jews is that one may build on his own [property] whatever he wants; and [even] if they opened windows [facing] him for several years, he could block [them] when he wished, for he would [simply] build in front [of them], within his own [property]. And now the non-Jew went and sold his house to Simeon, and he said to him at the time of sale, You may build in front of Reuben's windows when[ever] you like; and he wrote this for him in a Latin document, with the seal of the city council. And now they came to court, and Simeon said, Block up the windows! And Reuben responded, these windows were already facing the non-Jew for more than the [requisite] years [needed] to establish a legal precedent. And Simeon responded, that precedent is no precedent – for [the reason] the non-Jew remained silent (i.e. did not protest) is because according to their law, he could wait until he wanted with his building. And furthermore, it was a precedent with a [legally valid] claim.

And now, instruct us, our teacher, [concerning] the justice of the law, whether Reuben needs a document of legal precedent (i.e. a document establishing his claim), given that he comes by force of the precedent he established with the non-Jew. And instruct us further concerning that [which is written in chapter] *Hezkat Ha-Batim* (BT BB 54b), Rav Yehuda said in the name of Samuel, "The property of a non-Jew is like a wilderness" – if Reuben purchased land from a non-Jew but did not yet give him the money, nor has a Latin document been written, and Reuben plowed it a bit in front of witnesses – and [then] Simeon went and opened his windows in the interim – is he permitted to do so or not, given that the money has not reached the hands of the non-Jew but Reuben has already established a legal claim by plowing.

Please respond to all this, and write proofs – and peace, your student **R. Menahem b. R. David**, may he merit eternal life.

And this is my answer. I have come briefly, though by a long road, improperly, to the lion of the pack... the honorable, foremost, and renowned R. Menahem b. R. David. And I will

1. שו"ת מהר"ם, דפוס פראג, ס' כח-כט

לדזיו ליה כבר בתיה שלם מורינו הרב ר' מאיר עיני הגולה תאיר עיני על עסקי ראובן שהיה לו בית במצר הגוי ופתח בו חלונות שלא בדין כי דיניהם של גוים לבנות בתוך שלו מה שירצה ואם היו פתוחים עליו חלונות כמה שנים היה סותם כשהיה רוצה כי הי' בונה לפניו בתוך שלו ועתה הלך הגוי ומכר ביתו לשמעון וא"ל בשעת המכירה יש לך לבנות לפני חלונותיו של ראובן כשתרצה וכך כתב לו בכתב פסול וחזתם העירוני והנה באו לדין ואמר שמעון תסתום החלונות והשיב ראובן כבר היו לי אלו החלונות על הגוי יותר משני חזקה והשיב שמעון אותה החזקה אינה חזקה שמה ששתק הגוי מפני שבדיניהם הי' יכול להמתין בבנינו מתי שירצה ועוד חזקה שאין עמה טענה היא כי יש לי כתב פסול שלא מכר לך האורה ולא נתן לך במתנה.

ועתה יורנו מורינו צדק הדין אם ראובן צריך שטר חזקה הואיל ובא מכח חזקה שעשאה על הגוי. ועוד יורנו מורינו בהא דחזקת הבתים (נ"ד ע"ב) דאמר רב יהודה אמר שמואל נכסי הגוי הרי הן כמדבר אם ראובן קנה קרקע מן הגוי ולא נתן לו מעות עדיין ולא נכתב כתב פסול ורפק ביה ראובן פורתא בפני עדים והלך שמעון ופתח בו חלונותיו בין כך אם רשאי הוא אם לאו הואיל ולא מטו זוזי ליד הגוי וגם ראובן החזיק כבר ברפיקא.

הכל תשיב לי ותכתוב בראיות. ושלום נאום תלמידך **מנחם בר' דוד** זלה"ה.

וזאת תשובתי. באתי בקצרה דרך ארוכה, שלא כשורה, לארי שבחבורה, מרבה המשרה, מגלה פנים בתורה כהלכה מסיני מסורה, הוא הנכבד

answer you according to my humble opinion, that Simeon cannot force Reuben to block up his windows, for he is no better than anyone else who purchases from them. And, in accordance with the Talmud, one who purchases from a non-Jew is like the non-Jew – and because the non-Jew would not have been able to force him to block them up, for according to their law, everyone may do in his [property] what[ever] he desires, Simeon too, who purchased from him, is not any better. Rather, Simeon may build in his [property] in front of his (i.e. Reuben's) windows and block Reuben's light – for Reuben is not claiming that he acquired the light [rights] from the non-Jew, rather he is making a claim that has no [legal] validity, and is not worth anything. And furthermore, it seems to me that if it was known to witnesses that Reuben did not originally have an established precedent regarding [his rights to] the light against the non-Jew, but after a time [simply] opened windows onto the non-Jew's courtyard and held onto them for 3 years and now claims that he acquired them from the non-Jew – it does not immediately become an established precedent. For it is like the case of the household of the Exilarch (BT BB 36a) – they do not establish presumption (of ownership, in our land) and we do not establish presumption (of ownership, in their land), since they are wealthy and they have many houses and fields and vineyards and additionally rely on the fact that anytime they wish, they can take their property (back) by force, and thus, they do not bother to protest. So too here, the non-Jew did not worry, as according to their law, it does not establish a presumption (of ownership) – and if so, he must always warn him with a document...

In this case, it is the law of the land that a person does not ever establish a [legal] precedent regarding [rights to] the light, whether non-Jew to non-Jew, or Jew to non-Jew, and there is no corrective, other than with a document that he has acquired from the non-Jew...

In any case, the windows that are erected within his [property] and open onto ownerless land have "bought" for him the light (rights) in the ownerless land.

And peace, **Meir b. Barukh**

2. Responsa of R. Meir and His Colleagues, no. 433

I will respond briefly: it seems to me that the law is with Simeon, and [not with] Reuben, who opened his windows [looking] onto the land abutting his, when it still belonged to the non-Jew – and he does not claim that he purchased it (i.e. the light and air rights) from the non-Jew, rather, he wishes to acquire [the rights to] the light from the land abutting his on the basis of the fact that no one protested [his actions in opening the windows]. Moreover, he has not maintained his

האלוף ומיודע ה"ר מנחם בר' דוד ואשיבך לפענ"ד כי שמעון אינו יכול לכופ את ראובן לסתים /לסתום/ חלונותיו דלא עדיף מגברא דאתא מחמתיה והבא מחמת גוי הרי הוא כגוי (ב"ב ל"ה ע"ב) וכיון שהגוי לא הי' יכול לכופו לסתום דבדיניהם עושה כל א' בשלו מה שהוא חפץ גם שמעון הבא מחמתו לא עדיף מיניה. מיהו שמעון יבנה בשלו נגד חלונותיו ויסתום אורו של ראובן שהרי ראובן אינו טוען שלקח האורה מן הגוי אלא טוען חזקה שאין עמה טענה ואינה כלום. וגדולה מזאת נ"ל שאם היה הדבר ידוע בעדים שמתחלה לא הי' לראובן חזקת אורה על הגוי ואחר זמן פתח חלונות לחצר הגוי והחזיק שלש שנים וטוען עתה לקחתיה מן הגוי אינה חזקה מיד. דהוי אהני דבי ריש גלותא (ב"ב ל"ו ע"א) דלא מחזיקי בהו ולא מחזיקי להו לפי שהם עשירים ויש להם בתים שדות וכרמים הרבה ועוד שסומכי' ע"ז = על זה = שכל שעה שירצו יטלו בזרוע את שלהם ואין חוששי' למחות כ"ש הכא דלא חשש הגוי דבדיניהם לא הו"ל חזקה וא"כ הי"ל לאזהורי בשטרא לעולם...

א"כ בנדון זה דינא דמלכותא הוא שלא יחזיק אדם באורו על הגוי בין גוי על גוי בין ישראל על גוי שלא יחזיקו לעולם ואין לו תקנה אלא בשטר שקנאה מן הגוי...

מ"מ חלונותיו שעומדי' בתוך שלו ופתוחי' לקרקע של הפקר קנו לו האורה בקרקע של הפקר וק"ל.

ושלום מאיר בר' ברוך.

2. שו"ת מהר"ם וחבריו, ס' תלג

אשיב בקצרה הנראה בעיני דהדין עם שמעון, וראובן שפתח חלונותיו על קרקע שאצלו בעודו של הגוי והוא אינו טוען לקחתיו מן הגוי אלא בלא שום טענה רוצה לקנות האורה על קרקע שאצלו מחמת שלא אמר לו אדם דבר, ולא עוד אלא שגם ג' שנים לא החזיק בחלונותיו, ואין לו לא (זיק') [חזקה] שיש עמה טענה ולא חזקה שאין עמה טענה, ומתוך כך הוא אומר לשמעון הבא

windows for 3 years (as recognized by Jewish law) – thus, he does not have an established precedent with a [legally valid] claim, nor even one without a [legally valid] claim. Nevertheless, he tells Simeon, who purchased [the property] from the non-Jew, to distance his building from his windows, for he has acquired [the rights to] the light. But according to all that we have described, he has not acquired them, not according to Jewish law and not according to their (i.e. German/Christian) law! For according to their law, he would not acquire [them] even with an established precedent of 3 years and even with a [legally valid] claim. For according to their law, the non-Jew could have built [a wall] opposite him (i.e. to block the windows) at any point, unless he (i.e. Reuben) has witnesses that he [formally] purchased [the rights to] the light; and according to our law he has not [acquired the rights] until he has maintained [the windows] for 3 years and established ownership with a specific [legally valid] claim. What did the non-Jew sell to Simeon? All rights that he had regarding his property. And so, just like the non-Jew could have built a wall and [thereby] darkened his (i.e. Reuben's) windows, Simeon can now do the same. However, he cannot force Reuben to make the effort to block up the windows himself, although he could have done so if Reuben had [purchased the property] from a fellow Jew, as we learn from the end of [the Talmudic] chapter *Hezkat Ha-batim* (BT BB 59b). But here, where the second Jew is a Jew who purchases from a non-Jew – it says in chapter *Hezkat Ha-Batim* that a Jew who purchases from a non-Jew is like the non-Jew, and the non-Jew who sold to him would not have been able to force Reuben to make the effort himself to block them up, for it is not so according to their (i.e. German/Christian) law. Rather, if the non-Jew wants, he builds a wall opposite him... behold he is like the non-Jew, and no more...

In conclusion, the law is with Simeon; and if Simeon wishes he may build [a wall] opposite his (i.e. Reuben's) windows and block them.

Meir ben Barukh, may he merit eternal life.

מחמת גוי להרחיק בנינו מחלונותיו, במאי כי ליקני האורה, הא כל כי האי גוונא לא קנה לא בדינינו ישראל מישאל ולא בדיניהם, דבדיניהם לא קני אפי' בחזקה ג' שנים ואפי' שיש עמה טענה, דבדיניהם יכול היה הגוי לבנות כנגדו לעולם אלא א"כ יש לו עדים שקונה האורה ממנו, ובדינינו נמי לא עד שיחזיק ג' שנים ויטעון חזקה שיש עמה טענה דווקא, מה מכר הגוי לשמעון כל זכות שהיה לו בקרקעו וכשם שהגוי יכול היה לבנות כותל ולהאפיל עד חלונותיו ה"נ שמעון יכול לעשות כן. ומי' אין יכול להכריח את ראובן שהוא בעצמו יטרח ויגע לסתום חלונותיו, אף על גב דגבי ישראל מישאל שפתח חלונותי' עליה דידיה רמייא למלווי' כדמשמע בס"פ חזק' הבתים [בבא בתרא נט ע"ב], הכא דישאל שיני ישראל הבא מחמת הגוי הוא אמרי' בחזקת הבתים [שם לה ע"ב] ישראל הבא מחמת הגוי הרי הוא כגוי, וגוי שמכרו לו לא היה יכול להכריח את ראובן שיטרח בעצמו לסותמו דאינו כך בדיניהם אלא אם רצה הגוי בונה כנגדו, ה"נ שמעון זה הבא מחמת הגוי הרי הוא כגוי ותו לא...

סוף דבר, הדין עם שמעון ואם רצה שמעון בונה נגד חלונותיו וסותמן.

מאיר ב"ר ברוך זלה"ה.

Translation: Rachel Furst